

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Список використаної літератури

1. Правила адвокатської етики : рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Храмченкова М. В.

студентка 4-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЙ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Цифровізація суспільного життя докорінно трансформувала всі сфери професійної діяльності, зокрема сферу адвокатури. Поява електронних комунікацій, соціальних мереж і віртуальних платформ зумовила формування нового цифрового простору для здійснення правничої діяльності, водночас поставивши низку етичних викликів. Якщо у традиційній моделі адвокат спілкувався з клієнтом переважно особисто або письмово, то сьогодні цифрові технології стали невід'ємною частиною адвокатської практики, зокрема у питаннях комунікації, реклами, обміну документами та участі в судових засіданнях онлайн.

Професійна етика адвоката ґрунтується на нормах Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі — Закон), який визначає основні принципи незалежності, конфіденційності, законності, компетентності та доброчесності [1], що залишаються незмінними засадами незалежно від технічних інструментів, які використовує адвокат. Сучасна правнича практика потребує не лише знання норм права, а й розуміння цифрової етики — правил поведінки у віртуальному середовищі, де кожна дія адвоката, навіть у соціальній мережі, може впливати на його репутацію та сприйняття професії суспільством.

Згідно з Правилами адвокатської етики адвокат повинен утримуватися від будь-яких висловлювань або дій, що можуть підірвати авторитет правосуддя, принизити гідність професії чи поставити під

сумнів його незалежність [2]. У цифровому контексті це означає, що публікації у соціальних мережах, коментарі в медіа або навіть реакції на суспільно-політичні події мають оцінюватися крізь призму професійних обов'язків. У дисциплінарній практиці траплялися випадки, коли дисциплінарні органи розглядали скарги щодо публічних висловлювань адвокатів у мережі Інтернет, визнаючи їх порушенням принципів адвокатської етики та поваги до суду [3], що свідчить про розширення простору дії адвокатської етики: від зали суду до цифрового простору.

Не менш важливим аспектом є дотримання адвокатської таємниці. Використання електронної пошти, месенджерів чи хмарних сховищ для обміну документами з клієнтом вимагає особливої уваги до захисту інформації. Відповідно до статті 22 Закону, адвокат зобов'язаний забезпечувати нерозголошення будь-яких відомостей, отриманих у процесі надання правової допомоги [2]. В умовах використання цифрових технологій це означає обов'язок користуватися захищеними каналами зв'язку, двофакторною автентифікацією та засобами шифрування. Недотримання цих вимог може стати підставою для дисциплінарної відповідальності, навіть якщо розголошення стало наслідком технічної недбалості.

Питання позиціонування адвоката у соціальних мережах сьогодні є предметом активних дискусій у правничій спільноті. З одного боку, соціальні мережі відкривають можливості для формування професійного іміджу, ведення правопросвітницької діяльності та поширення правової інформації серед населення. З іншого — надмірна комерціалізація публічної активності може порушувати етичні стандарти та сприйматися як недопустима реклама юридичних послуг. У Хартії основних принципів європейської адвокатської професії зазначається, що адвокат має утримуватися від будь-яких дій, що можуть знизити гідність професії або створити враження конфлікту інтересів [4]. Саме тому публікації адвоката повинні бути зваженими, стриманими та відповідати принципам професійної доброчесності.

Водночас цифрові технології можуть виступати інструментом підвищення довіри до адвокатури та зміцнення її зв'язку із суспільством. Завдяки онлайн-комунікаціям адвокати отримали змогу брати участь у відкритих дискусіях, коментувати зміни законодавства, проводити просвітницьку роботу, що сприяє розвитку правової культури громадян. Такі ініціативи узгоджуються із завданням адвокатури — сприяти утвердженню верховенства права та забезпеченню доступу до правосуддя [1]. Проте важливо, щоб навіть у цьому контексті адвокат не втрачав почуття професійної дистанції, дотримуючись балансу між публічною активністю та етичною стриманістю.

Сучасна цифрова епоха також вимагає від адвоката усвідомлення нових етичних ризиків, пов'язаних із використанням штучного інтелекту, автоматизованих систем аналізу судової практики та генеративних сервісів. Хоча ці інструменти можуть підвищувати ефективність роботи, вони не повинні підміняти незалежну правову оцінку адвоката чи ставати джерелом порушення конфіденційності, тому адвокат має розглядати штучний інтелект лише як допоміжний інструмент, а не заміну власному професійному мисленню. Використання таких технологій має ґрунтуватися на принципах відповідальності, прозорості та дотримання адвокатської етики.

Таким чином, професійна етика адвоката у цифрову епоху — це не лише продовження традиційних моральних засад, а й їх глибока адаптація до нових технологічних реалій, що охоплює не лише правові норми, але й внутрішню культуру поведінки, інформаційну обізнаність і здатність до саморегуляції у віртуальному просторі. Саме через поєднання професійної компетентності, цифрової грамотності та етичної відповідальності адвокатура здатна зберегти свій високий статус і суспільну довіру у добу активного розвитку інформаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Правила адвокатської етики : рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09 червня 2017 року (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
3. Позбавлення свідцтва за образи у Facebook: суд підтримав рішення КДКА. URL: <https://vkdk.org/pozbavleniya-svidotstva-za-obrazi-u-facebook-sud-pidtrimav-rishennya-kdka/>
4. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії (CCBE). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU06301>

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Щербатий Роман Романович*

Ніколаєнко М. О.

Роль адвокатської етики в професійній діяльності адвоката 490

Олійник М. І.

Проблемні аспекти дотримання принципу конфіденційності
в адвокатській діяльності 493

Платонова О. А.

Етичні аспекти визначення та сплати гонорару в адвокатській
діяльності 497

Самойлова Ю. О.

Професійна етика адвоката у протистоянні процесуальному
тиску з боку сторони обвинувачення 499

Синицина В. Є.

Актуальні питання дотримання межі між свободою вираження
поглядів та порушення правил адвокатської етики 503

Скаблюк К. Ю.

Конфлікт інтересів у адвокатській діяльності 506

Собко Є. В.

Проблемні аспекти відносин адвоката з клієнтами в умовах
воєнного стану 510

Стефанський М. А.

Адвокатська етика як фактор формування довіри до системи
правосуддя 513

Тарасенко М. Л.

Дисциплінарна відповідальність адвоката у цифрову епоху:
публікації у соцмережах та професійна репутація 517

Тарасова В. О.

Етичні дилеми адвоката під час розгляду справ, які викликають
суспільний резонанс 521

Храмченкова М. В.

Професійна етика адвоката у цифрову епоху: використання
онлайн-комунікацій та соціальних мереж 523

Чумак А. О.

Використання штучного інтелекту в адвокатській діяльності:
етичні та правові аспекти 526

Шевелєва К. Ю.

Використання соціальних мереж адвокатами: етичні межі
публічної комунікації 529